L. 7. Rok 1882.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną zła. 1, składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

Rada miasta.

Posiedzenie z dnia 9 Listopada 1882 r

Przyjęto do wiadomości wyjaśnienie sekretarza, że w miesiącu październiku r. b. odbyły Sekcye i Komisye następującą ilość posiedzeń a mianowicie: Sekcya Isza siedm, IIIa trzy, Sekcya IIga, IVta, Vta oraz Komisya plantacyjna, Komisya pożarna, Komisya sanitarna, Komisya budowy mostu na Wiśle po jednem posiedzeniu.

Rada miasta przyjęła do wiadomości wyjaśnienie p. Prezydenta m. że z powodu odbywającej się w Poznaniu uroczystości poświęcenia i otwarcia gmachu Towarzystwa przyjaciół nauk, Vice Prezydent m. p. Muczkowski w czasie chwilowej nieobecności p. Prezydenta przesłał do prezydenta hr. Engeströma, natępujący telegram: „w imieniu reprezentacyi miasta Krakowa, przesełam braciom z nad Warty przy dzisiejszej uroczystości serdeczne szczęść Boże, witając z radością ten zaszczytny objaw ofiarności i życia duchowego Wielkopolan, za których powodem, żadna poczciwa praca jeszcze niezginęła.“

Przyjęto również do wiadomości oznajmienie p. Prezydenta. m., że dyrektorem kolei konnéj w Krakowie, zamianowany został p. Leopold Mussil.

Celem uwiecznienia pamięci mistrza polskiego malarstwa, **Jana Matejki**, Rada miasta uchwaliła, że Plac główny na Kleparzu, między szkołą sztuk pięknych, rondlem bramy floryańskiej, hotelem lwowskim a kościołem św. Floryana położony, ma się nazywać **„Placem Matejki.“**

Rada miasta zatwierdziła przedstawione przez radcę m. pana Dr. Domańskiego, jako sprawodawcę Komisyi sanitarnej, na rok jeden instrukcye dla miejskiej służby zdrowia, jednak z zastrzeżeniem, iż wyznaczono miesiąc czasu do wnoszenia na ręce przewodniczącego komisyi sanitarnej poprawek, jakieby się potrzebnemi okazały, oraz, że gdyby uwagi nadsełane komisyi sanitarnéj przez nią samą lub przez Magistrat za naglące uznane zostały, winna je będzie komisya poddawać w najbliższym czasie pod uchwałę Rady miasta, z innemi zaś oczekiwać może do upływu roku.

Osnowa zatwierdzonych instrukcyj jest następująca:

§. 1. Do pełnienia obowiązków służby zdrowia w gminie miejskiéj krakowskiéj powołani są:

A.) Fizyk miejski. B.) Lekarze obwodowi. C.) Weterynarz miejski. D.) Akuszerka miejska.

A.) Fizyk miejski.

§. 2. Fizyk miejski jest bezpośrednim naczelnikiem miejskiéj służby zdrowia i podlega w sprawach dyscyplinarnych prezydentowi miasta, w czynnościach zaś urzędowych magistratowi.

§. 3. Fizyk miejski czuwa nad zdrowiem publiczném w całém mieście w myśl ustawy rządowéj z dnia 30. Kwietnia 1870, L. 68 Dz. u. p. oraz pragmatyki służbowéj dla urzędników magistratu i niniejszej instrukcyi a tém samém ma obowiązek obznajamiania się ciągle i jak najdokładniéj z jego stanem.

§. 4. Fizyk miejski jest referentem spraw lekarskich; jego rewizyi podlegają referaty weterynarza miejskiego. Aprobacya spraw lekarskich odbywa się w tenże sam sposób, jak spraw załatwianych przez inne wydziały magistratu. Fizykowi podlegają wszystkie organa lekarskie miejskie. Fizyk prowadzi księgę i zbiór normaliów, o ile się odnoszą do jego zawodu urzędowego, odbiéra wszelkie doniesienia urzędowe i prywatne tyczące się zdrowia publicznego w mieście a w razie epidemii czuwa nad ścisłém wykonywaniem obowiązujących przepisów i stara się o wydanie odpowiednich rozporządzeń.

§. 5. Tak w razie wybuchu epidemii, jak i każdego niezwykłego zwiększenia się chorobliwości i śmiertelności, czy to w całém mieście, czy téż jego częściach, ma fizyk miejski przekonać się osobiście i gruntownie o stanie rzeczy, zbadać dokładnie przyczyny w porozumieniu się z lekarzami obwodowymi a w razie potrzeby i innemi władzami lub korporacyami i zarządzić bezzwłocznie, co obowiązek i nauka wskazują; w razie gdyby to przechodziło jego możność lub władzę, winien jak najrychléj przedłożyć odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta.

§. 6. Fizyk miejski zwołuje zazwyczaj raz na miesiąc a w potrzebie częściéj, lekarzy obwodowych i weterynarza miejskiego na posiedzenia, na których mają się toczyć narady, tak o panujących chorobach, jak i o wszelkich usterkach zagrażających lub zagrażać mogących zdrowiu publicznemu, tudzież o środkach zaradczych, bądź to już zastósowanych, bądź to dopiéro zastósować się mających. Protokóły z tych posiedzeń pro-

wadzone przez najmłodszego z nominacyi lekarza obwodowego a podpisane przez siebie przedkłada po przyjęciu fizyk miejski Prezydentowi miasta i komisyi sanitarnéj.

§. 7. W razie wybuchu chorób zaraźliwych u zwierząt czuwa fizyk miejski nad ścisłém wykonaniem wszelkich środków ostrożności ustawami i obecnym stanem nauki wskazanych.

§. 8. Do fizyka miejskiego należy główny nadzór nad oględzinami zmarłych i nad szczepieniem, tudzież statystyka tych czynności.

§. 9. Fizyk miejski prowadzi listę uprawnionych do praktyki lekarzy, weterynarzy, dentystów i akuszerek i czuwa nad tém, by osoby nieuprawnione nie zajmowały się praktyką lekarską. O uchybieniach w tym względzie winien donosić bezzwłocznie Magistratowi.

§. 10. Fizyk miejski czuwa pod względem higienicznym nad aptekami, wszelkiemi zakładami leczniczemi, dobroczynnemi, naukowemi, gimnastycznemi, fabrycznemi, aresztami; w razie dostrzeżenia usterków zwraca na nie uwagę władzy bezpośrednio nad takim zakładem przełożonéj lub właściciela i donosi o tém Magistratowi.

§. 11. Fizyk miejski należy z urzędu do wszelkich komisyj z ramienia Magistratu wyznaczanych w sprawach mających jakąkolwiek styczność z higieną i bywa na posiedzeniach magistratu, gdzie w sprawach lekarskich referuje z głosem stanowczym.

§. 12. Fizyk miejski czuwa pod względem sanitarnym nad targami, budynkami, teatrami i lokalami publicznemi.

§. 13. Fizyk miejski obowiązany jest prowadzić dokładny wykaz swych czynności i statystykę umiejętną chorobliwości i śmiertelności; w razie utworzenia biura statystycznego prowadzić będzie w niém część lekarską statystyki miejskiéj za osobném atoli wynagrodzeniem.

§. 14. Najdaléj po 1 Lipca obowiązany jest fizyk miejski złożyć umiejętne zdanie sprawy ze swych czynności i stosunków sanitarnych miasta w roku ubiegłym.

§. 15. Fizyk miejski jest stałym członkiem komisyi sanitarnéj i obowiązany jest bywać na posiedzeniach Sekcyi V. Rady miejskiéj, w obydwóch ma głos doradczy.

§. 16. Fizyk miejski ma mieszkać w śródmieściu i przynajmniej przez jednę godzinę dziennie stale oznaczoną urzędować w swojem biurze w magistracie.

§. 17. Na polecenie Prezydenta miasta lub magistratu ma fizyk miejski dawać opinie w sprawach wymagających wiadomości lekarskich. Do niego także należy badać na żądanie władzy właściwéj stan zdrowia fizycznego i umysłowego urzędników i sług magistratu, ich żon i dzieci, tudzież kandydatów na posady w służbie miejskiéj.

§. 18. Fizyk miejski ogląda osoby interesowane przy reklamacyach co do uwolnienia od wojska i należy do komisyi poboru wojskowego tak głównéj jak i tygodniowéj.

§. 19. Fizyk miejski wydaje na żądanie stron prywatnych świadectwa lekarskie i potwierdza autentyczność podpisów na świadectwach wydanych przez lekarzy prywatnych.

§. 20. Co do obłąkanych lub o chorobę umysłową podejrzanych spisuje historyę choroby i wydaje orzeczenie co do kwalifikacyi do szpitala obłąkanych.

§. 21. Obowiązany jest przekonywać się od czasu do czasu o stanie zdrowia sierót powierzonych przez gminę opiece osób prywatnych.

§. 22. Ma prawo i obowiązek odwiedzać mieszkania akuszerek w celu przekonania się tak o pieczy ciężarnych i położnic u nich przebywających i o stosunkach higienicznych w ich mieszkaniach, jak i o tém, czy stósują się ściśle do obowiązujących instrukcyj.

§. 23. Do fizyka miejskiego należy baczyć, by przyrządy ratunkowe gminne znajdowały się zawsze w dobrym stanie.

§. 24. Do fizyka miejskiego należy główny nadzór policyjno-lekarski nad domami a w szczególności nad mieszkaniami, dziedzińcami, ściekami, kanałami, wychodkami i studniami. Co do tych ostatnich, winien fizyk badać wodę od czasu do czasu tak chemicznie jak i mikroskopijnie, osobliwie w razie wybuchu ograniczonych epidemij lub endemij. W razie dostrzeżenia złego, winien fizyk miejski postarać się natychmiast o zamknięcie studni.

§. 25. Fizyk miejski należy do każdéj komisyi zarządzonéj przez budownictwo miejskie w skutek wniesienia planów na nowe budowy, dostawianie lub przekształcanie budynków. Na tych komisyach ma baczyć, by plany stósowały się do obecnych wymagań higieny. Uwagi swe w tym względzie zamieści w protokóle komisyi.

§. 26. Jako członek komisyi z ramienia Magistratu do oglądania domów świeżo postawionych lub znacznie przerobionych ma w protokóle komisyi zamieścić swe zdanie, czy ze stanowiska higienicznego nie ma powodu do odmówienia konsensu na zamieszkanie lub w ogóle używanie.

§. 27. Jako należący do komisyi w sprawie zakładania fabryk i warsztatów rękodzielniczych dla ocenienia, czy one w myśl ustawy przemysłowéj nie będą groziły tak ludziom w nich pracującym, jak i sąsiednim mieszkańcom niebezpieczeństwem dla zdrowia lub życia albo niedogodnością przez łoskot, dym, wyziewy, kurz i t. d., winien fizyk miejski dokładnie rozpatrzyć się w planach i miejscowości, zastanowić się w ogóle nad wszelkiemi okolicznościami pod względem higienicznym ważnemi i zdanie swe na gruntownem zbadaniu przedmiotu i nauce oparte zamieścić w protokóle komisyi.

§. 28. Zakłady fabryczne §. 33 ustawy przemysłowéj objęte, nadzoruje fizyk miejski dla przekonania się, czy dopełnia się w nich warunków policyjno-lekarskich i nie postępuje wbrew przepisom higieny.

§. 29. Fizyk miejski ma zwracać szczególniejszą uwagę na czystość pokarmów i napojów w mieście sprzedawanych, na naczynia i przyrządy do ich przechowywania, ważenia i mierzenia i w tym celu winien niespodziewany zwiedzać targi publiczne, handle wiktuałów, traktyernie, garkuchnie, hotele, zajazdy, kawiarnie, cukiernie, sklepy korzenne, winiarnie, szynki, jatki, masarnie, rzeźnią i t. p. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień przeciw policyi lekarskiéj, ma fizyk miejski zawiadomić o tém magistrat, w danym razie także i komisaryat targowy i postarać się o zabranie towaru podejrzanego, a gdy potrzeba, o zbadanie jego mikroskopowe i chemiczne a nawet o doniesienie sądowi karnemu.

Przybory do badania doraźnego mają się znajdować w biurze fizyka miejskiego.

§. 30. Fizyk miejski ma dawać odpowiednie po-

lecenia i skazówki komisarzowi targowemu, by ten mógł pełnić należycie swe obowiązki.

§. 31. Do fizyka miejskiego należy nadzorować handle wód mineralnych, wody sodowéj, farb, towarów modnych i galanteryjnych, zabawek dla dzieci, obić na ściany i t. p. i przekonywać się, czy w nich nie sprzedają towarów zdrowiu szkodliwych lub wód mineralnych zepsutych, nieświeżych albo fałszowanych lub przedmiotów, jakie tylko w aptekach sprzedawać wolno, a jeżeli mają upoważnienie do sprzedawania trucizn, czy zachowują należyte ostrożności, tak co do przechowywania, jak i sprzedawania. Tożsamo tyczy się wszelkich przedsiębiorstw i zawodów, które używają trucizn, jak malarze, fotografowie, blacharze i. t. d.

§. 32. Przy sekcyach policyjno-lekarskich ma być obecnym fizyk miejski i podpisać protokół sekcyjny i orzeczenie.

§. 33. Do fizyka miejskiego należy nadzór lekarski nad cmentarzami, ekshumacyami, transportem zwłok z poza miasta i budową grobów familijnych.

§. 34. Nakoniec winien fizyk miejski czuwać w ogólności nad wszystkiem, co się odnosi do zdrowia i życia mieszkańców Krakowa, obeznawać się z urządzeniami lekarskiemi miast innych, postępami higieny i nawet bez wezwania przedkładać odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta, komisyi sanitarnéj i magistratowi.

§. 35. W razie choroby, urlopu lub innej ważnéj przeszkody, zastępuje fizyka miejskiego lekarz obwodowy, którego Prezydent miasta do tego powoła.

B.) Lekarze obwodowi.

§. 1. Lekarze obwodowi są miejskimi urzędnikami zdrowia i podlegają w sprawach dyscyplinarnych Prezydentowi miasta, w zakresie zaś swych czynności urzędowych Magistratowi i fizykowi miejskiemu.

Lekarze obwodowi winni stósować się do ustaw i przepisów obowiązujących oraz do niniejszéj instrukcyi, jak również do wskazówek fizyka miejskiego.

§. 2. Do zakresu działania lekarzy obwodowych należy:

a) oglądać zmarłych w przydzielonym im obwodzie miasta i załatwiać czynności urzędowe z tym obowiązkiem połączone;
b) popierać wszelkiemi siłami działanie fizyka miejskiego i w tym celu donosić o wszelkich uchybieniach przeciw policyi lekarskiéj dostrzeżonych we własnym obwodzie;
c) leczyć bezpłatnie rzeczywiście ubogich swego obwodu w domu swoim w dwóch godzinach dziennie stale oznaczonych a w pomieszkaniach tylko takich chorych, których do szpitala przenieść nie można;
d) załatwiać wszelkie czynności lekarskie innego rodzaju niniejszą instrukcyą wskazane.

§. 3. Oglądanie zmarłych ma na celu przekonać się:

a) czy osoba oglądana rzeczywiście nie żyje;
b) czy oglądany umarł śmiercią naturalną w skutek choroby oznaczyć się dającéj i po leczeniu przez osobę uprawnioną;
c) czy przeciwnie oglądany umarł śmiercią gwałtowną, umyślnie sprowadzoną lub przypadkową;
d) czy ze śmiercią nie łączą się okoliczności, któreby wskazywały na epidemią lub endemią;
e) czy nakoniec ze śmiercią oglądanéj osoby zostaje w związku w ogóle, jakaś okoliczność ważna dla zdrowia publicznego.

§. 4. Jeżeli zmarły znajdował się w opiece lekarskiéj, meldujący go winien wykazać się przed lekarzem obwodowym świadectwem śmierci lub leczenia wydaném przez lekarza, który zmarłego leczył.

§. 5. Lekarz obwodowy otrzymawszy takie świadectwo lub doniesienie o śmierci, winien obejrzeć zwłoki w przeciągu 24 godzin od zameldowania i wydać świadectwo oględzin. Do świadectw tak w tym jak w poprzednim ustępie wspomnionych, należy używać formularzy przez Magistrat ułożonych.

W nagłych przypadkach oględziny winny odbyć się natychmiast.

§. 6. Śród oględzin należy ciało odkrywać częściowo dla przekonania się, czy nie ma oznak życia lub śladów gwałtu zewnętrznego, przyczem nie wypada spuszczać się na jeden znak śmierci, nawet na zgniliznę, lecz uwzględnić trzeba wszelkie znaki mogące dać pewność zaszłéj śmierci.

§. 7. Lekarz obwodowy dostrzegłszy ślady życia postąpi sobie według nauki i albo sam użyje środków ratunku, albo zawezwie do pomocy lekarza, którego sobie otaczający zmarłego życzą. Od ratunku tego wolno mu dopiero wtedy odstąpić, gdy się przekona o zaszłéj niewątpliwie śmierci.

§. 8. Jeżeli karta śmierci wydana przez lekarza, który zmarłego leczył, zgadza się z oglądaniem zwłok, wyda lekarz obwodowy świadectwo oględzin i wypełni w niém nie tylko wszystkie rubryki w sposób należyty, ale nadto oznaczy, kiedy ma odbyć się pogrzeb.

§. 9. Stósownie do tego nie wolno używać w kartach oględzin ogólnych wyrażeń jak: obywatel, rękodzielnik, ubogi, i t. d., lecz należy, jak tylko można najdokładniéj, podać zatrudnienie i stan zmarłego.

§. 10. W razie nagłéj śmierci osoby, do któréj żadnego lekarza nie wzywano, należy przez wypytanie się osób otaczających oznaczyć prawdopodobną przyczynę śmierci i donieść o tém fizykowi miejskiemu, który według swego uznania zarządzi sekcyą lub poleci bez niéj wydać świadectwo oględzin.

§. 11. W każdym innym przypadku a zatém, jeżeli lekarz dostrzeże na ciele ślady zbrodni lub przestępstwa, jeżeli świadectwa śmierci nie wydał lekarz do praktyki uprawniony, lub jeżeli jego treść nie zostaje w zgodzie z wypadkiem oględzin, wstrzyma się lekarz obwodowy od wydania karty oględzin zezwalającéj na pogrzeb i uwiadomi o tém na piśmie fizyka miejskiego celem dalszego zarządzenia. W razie podejrzenia o zbrodnię lub przestępstwo poleci zwłoki przenieść do zakładu medycyny sądowéj.

§. 12. Oględziny jednorazowe uważa się zazwyczaj za wystarczające; w razie atoli jakichkolwiek wątpliwości, obowiązany jest lekarz obwodowy do drugich oględzin a wtedy winien aż do ich spełnienia zatrzymać się z wydaniem karty oględzin.

§. 13. Badając godzinę śmierci, lekarz obwodowy zwróci uwagę pozostałych lub domowników, że w myśl §. 375 ustawy karnéj podanie fałszywe czasu śmierci podlega karze aresztu od 1 do 6 miesięcy.

§. 14. Jeżeli nie nastąpi żadna przeszkoda, winien pogrzeb odbyć się w 48 godzin po śmierci. Na odroczenie pogrzebu na dłuższy czas niż w 60 godzin po śmierci, udziela pozwolenia prezydyum magistratu na przychylną opinią fizyka miejskiego. Natomiast le-

karz obwodowy może pogrzeb przyspieszyć, jeżeli ciało z jakiegokolwiek powodu podlega szybkiemu rozkładowi a według opinii fizyka miejskiego nie ma potrzeby sekcyi policyjnéj lub sądowéj.

§. 15. Jeżeli ze świadectwa śmierci wydanego przez lekarza, który zmarłego leczył, lub z oględzin zwłok pokaże się, że przyczyną śmierci była choroba zaraźliwa jak: ospa, płonica, błonica, dur wysypkowy, brzuszny lub powrotny, dysenterya i cholera azyatycka, lekarz obwodowy pouczy rodzinę i domowników zmarłego o zaraźliwości choroby, nakaże, jeżeli odosobnienie należyte nastąpić nie może, wywieść zwłoki do domu przedpogrzebowego na cmentarzu i w porozumieniu z fizykiem miejskim i komisarzem obwodu, zarządzi desinfekcyą mieszkania, pościeli, bielizny i sprzętów przez zmarłego używanych, tudzież poczyni wszelkie inne kroki przez naukę i doświadczenie wskazane. W razie śmierci z innych chorób nie bardzo zaraźliwych, jak koklusz i zapalenie opon mózgordzeniowych, przyspieszy, ile się da, pogrzeb i zabroni wystawienia wieka. W każdym razie wyda polecenie, by zwłok osób zmarłych na choroby zaraźliwe nie odwiedzano i na cmentarz nie niesiono.

§. 16. Jeżeli przy oglądaniu zwłok niewiasty okaże się ciąża dłuższa nad 7 miesięcy a cięcia cesarskiego jeszcze nie wykonano, lekarz obwodowy zaleci spieszne wykonanie téj operacyi lub ją sam wykona, o czém zda raport fizykowi miejskiemu.

§. 17. W razie wątpliwości co do nazwiska, pochodzenia, stanu i innych okoliczności zmarłego dotyczących komisarz obwodowy wypełni kartę oględzin.

§. 18. Zwłoki osób nieznanych lekarz obwodowy opisze dokładnie i poleci przenieść do zakładu medycyny sądowéj. Tożsamo tyczy się samobójców.

§ 19. Bez osobistego oglądania zwłok kart oględzin nie wolno wydawać.

§. 20. Przed obejrzeniem zwłok przez lekarza bwodowego i daniem przezeń pozwolenia nie wolno dejmować masek ze zmarłych.

§. 21. Z oględzin zmarłych prowadzić winien lekarz obwodowy dokładny protokół sznurowy, w którym liczby zmarłych zgadzać się winny z numerami kart oględzin. Po ukończeniu roku lekarz obwodowy protokół ten podpisany przez siebie okaże fizykowi miejskiemu, który to poświadczy.

§. 22. Oględziny zmarłych są płatne z wyjątkiem zupełnie ubogich. Taksy wyznaczone opłacać będą strony w kasie miejskiej, która je co kwartał wręczać będzie lekarzom obwodowym.

Klasa pierwsza, zamożnych płaci	2 zła.	— c.	
„ druga średnia	„ 1	„ —	„
„ trzecia niezamożnych	„ —	„ 50	„
„ czwarta zupełnie ubogich nic nie płaci.			

Oznaczenie klasy na karcie oględzin pozostawia się sumienności lekarza obwodowego.

Prezydent Magistratu rozstrzyga zażalenia przeciw oznaczeniu klasy.

§. 23. Ponieważ ludność przyzwyczaiła się do wzywania lekarzy obwodowych w przypadkach nagłych, przeto do nich należy nieść pierwszą pomoc, za którą mają prawo żądać stósownego do zamożności strony wynagrodzenia.

Służbodawcy winni płacić za leczenie swéj służby.

§. 24. Gdzie potrzeba ratunku jest nagła a odległość znaczna, wolno lekarzowi obwodowemu użyć dorożki na koszt gminy, jeżeli strona nie jest w stanie kosztów ponosić.

§. 25. Szczególniejsze okazy patologiczne w praktyce urzędowéj prześle lekarz obwodowy do odpowiedniego zbioru w uniwersytecie.

§. 26. Do lekarza obwodowego należy bezpośredni nadzór nad higienicznym stanem powierzonego jego pieczy obwodu.

§. 27. Lekarz obwodowy winien w tym celu zwiedzać w swym obwodzie domy i inne budowle publiczne i prywatne a w nich baczyć na wszystko, co zasługuje na uwagę pod względem lekarskim, przedewszystkiém zatém na podwórza, śmietniki, zlewy, kloaki, kanały, chody, sienie, piwnice, na mieszkania osobliwie parterowe, mianowicie dla ubogiéj ludności przeznaczone.

§. 28. Szczególniejszą winien zwracać uwagę na lokale, w których większa liczba osób się gromadzi a więc na warsztaty, fabryki, zakłady wychowawcze publiczne, prywatne, klasztory, ochrony, domy sierót, areszta i szpitale pod dozorem gminy zostające, domy kalek, rekonwalescentów i t. p. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień dod względem sanitarnym, albo sam poleci złe usunąć, albo gdy to nie skutkuje, uwiadomi o niem fizyka miejskiego.

§. 29. Do lekarza obwodowego należy bezpośredni nadzór nad wszelkiemi artykułami żywności i naczyniami do ich przechowywania, a zatem nad wszelkiego rodzaju napojami, mięsiwami, owocami, grzybami, daléj nad beczkami, naczyniami glinianemi i metalowemi, nad maszynami do pompowania piwa, kurkami, lewarami i t. d. W tym celu obowiązany jest lekarz obwodowy przynajmniej raz w ciągu każdego półrocza zwiedzać z komisarzem targowym lub obwodowym niespodzianie wszelkie miejsca, sklepy i handle, gdzie się sprzedają artykuły żywności, a gdy znajdzie coś podejrzanego, poleci natychmiast zabrać i odesłać fizykowi miejskiemu do dalszego zarządzenia.

§. 30. Lekarz obwodowy winien szczególniéj mieć na oku garkuchnie i traktyjernie dla ludzi ubogich, tudzież szynki, te ostatnie szczególniej, by w nich nie sprzedawano wódek alkoholem amilowym zanieczyszczonych, lub w sposób niewłaściwy przyprawionych.

§. 31. Lekarz odwodowy ma czuwać nad tém, by z rodzin chorobami zaraźliwemi nawiedzonych dzieci nie chodziły do szkoły, dopóki niebezpieczeństwo zarażenia albo samo nie minie, albo w inny sposób usunięte nie zostanie.

§. 32. Do lekarza obwodowego należy baczyć, by nie sprzedawano towarów zdrowiu szkodliwych jak: łakoci, cukierków, zabawek dziecięcych, materyj damskich, kwiatów sztucznych, obić na ściany i t. p. rzeczy farbami szkodliwemi powleczonych, tudzież samychże farb zdrowiu w jakikolwiek sposób niebezpiecznych.

§. 33. Wrazie pożaru, lub innego nieszczęśliwego przypadku winien lekarz obwodowy na wezwanie spieszyć na miejsce z odpowiedniemi narzędziami chirurgicznemi i nieść pomoc w razie potrzeby.

§. 34. W razie nieobecności w domu lekarza właściwego obwodu lub innéj przeszkody winien go na wezwanie wyręczyć inny lekarz obwodowy w niesieniu pomocy na miejscu nieszczęścia.

§. 35. Z kolei co miesiąc jeden lekarz obwodowy przybędzie codziennie w przedpołudniowéj godzinie do

aresztów miejskich dla dania opinii o zdrowiu aresztantów i szupaśników.

§. 36. Na domu zamieszkanym przez lekarza obwodowego ma się znajdować latarnia czerwona z odpowiednim napisem, na drzwiach zaś wchodowych do mieszkania napis wskazujący czas ordynacyi: po jednéj godzinie codziennie rano a po południu tylko w dnie powszednie.

§. 37. W tych godzinach ordynacyjnych, lekarz obwodowy winien załatwiać także wszelkie inne czynności swego urzędu, które z natury rzeczy w domu załatwiać może.

§. 38. Chorych ubogich nie mogących z powodu choroby korzystać z ambulatoryum odwiedzi w domu a przekonawszy się o możności leczenia w ich własném pomieszkaniu pod względem lokalu, obsługi, dyety stosownéj i rodzaju choroby, poleci im zgłosić się u komisarza obwodu właściwego celem uzyskania pozwolenia na otrzymywanie bezpłatne lekarstw i obejmie ich w stałe leczenie.

§. 39. Obowiązek leczenia bezpłatnie chorych ubogich przez lekarza obwodowego nie rozciąga się do chorób chirurgicznych, ocznych i położniczych, wymagających bardzo specyalnych wiadomości, operacyj większych, przyrządów i opasek, tudzież asystencyi. Takich chorych objaśnić winien lekarz obwodowy o niniejszéj instrukcyi i odesłać do szpitala lub kliniki.

§. 40. Chorym ubogim cierpiącym na choroby weneryczne lub świerzb, tudzież chorym nie mogącym mieć w domu należytéj opieki, zaleci lekarz obwodowy udać się do szpitala i wyda w tym celu w razie potrzeby wezwanie do straży pożarnéj o furmankę miejską lub lektykę.

§. 41. Chorych ubogich mogących być leczonymi w pomieszkaniu własném, lecz pozbawionych opieki i stósownéj dyety, zaleci a mianowicie chrześcian opiece Sióstr Miłosierdzia lub PP. Felicyanek, starozakonnych zaś opiece odpowiednich towarzystw żydowskich.

§ 42. Chorych nieuleczonych, pozbawionych w domu opieki a nie mających kwalifikacyi do szpitala przedstawi lekarz obwodowy magistratowi do umieszczenia w domu kalek.

§ 43. Na recepcie wydanéj na koszt miasta wyrazić winien lekarz obwodowy imie, nazwisko, stan, miejsce urodzenia, zatrudnienie chorego i liczbę domu, w którym on mieszka.

§. 44. Ubodzy chorzy przychodni otrzymawszy receptę od lekarza obwodowego udadzą się do komisarza właściwego obwodu po asygnacyą na bezpłatne wydawanie lekarstw.

§. 45. Chorym ubogim w gwałtownéj potrzebie i w nocy może lekarz obwodowy przepisać lekarstwo i receptę wprost posłać do apteki.

§. 46. Lekarz obwodowy trzymać się winien pod względem ordynacyi form najtańszych i najprostszych a środków jak najskuteczniejszych.

§. 47. W razie powtarzania lekarstw nie wolno na receptach wprost dopisywać *repetatur*, lecz należy wydać nową receptę bacząc, by w takich razach flaszki zwracano do apteki celem powtórnego ich użycia.

§. 48. Lekarz obwodowy winien baczyć, by lekarstwa ubogim przepisywane były należycie przyrządzone. Uchybienia wszelkie w téj mierze winien donosić Fizykowi miejskiemu.

§. 49. Od 1. Czerwca do ostatniego Sierpnia każdego roku winni są lekarze obwodowi szczepić dzieci dwa razy na tydzień przez dwie godziny w lokalach na ten cel przez magistrat wyznaczonych krowianką kosztem miasta zakupioną.

§. 50. Do rozmnażania limfy i przeszczepiania na inne dzieci winni wybierać dzieci zupełnie zdrowe i ze zdrowych rodziców pochodzące.

§. 51. Każde dziecię szczepione zapiszą w osobnym protokóle, wypełniając starannie wszelkie jego rubryki.

§. 52. Lekarze obwodowi winni się przekonać, ile można o skutku szczepienia, a jeżeli przekonają się o należytym skutku, wydadzą stronie na żądanie świadectwo w odpowiedniéj formie.

§. 53. Dzieci w ochronach, winni lekarze obwodowi oglądać i nieszczepione zaszczepić limfą ochronną.

§. 54. Ze szczepienia składać będą lekarze obwodowi magistratowi co miesiąc raport ze swemi uwagami a w końcu roku ułożą ogólne zdanie sprawy i złożą je fizykowi miejskiemu.

§. 55. Każdy lekarz obwodowy winien mieszkać w swoim obwodzie.

§. 56. Lekarz obwodowy nie może bez pozwolenia Prezydenta miasta wydalić się z miasta nad 24 godzin; atoli i w razie wydalenia się na 24 godzin winien postarać się o zastępcę. W razie choroby, urlopu lub innéj ważnej przeszkody zastępuje go inny lekarz obwodowy, którego Prezydent miasta do tego powoła.

C.) Weterynarz miejski.

§. 1. Weterynarz miejski jest właściwym organem policyi weterynarskiéj w mieście Krakowie i podlega w sprawach dyscyplinarnych Prezydentowi miasta, wzakresie zaś czynności urzędowych Magistratowi i Fizykowi miejskiemu.

§. 2. Do zakresu działania weterynarza miejskiego należy:

a) nadzór sanitarny nad wszelkiemi zwierzętami domowemi, drobiem, rybami, oraz płodami zwierzęcemi, do których ostatnich należą: mięso, trzewia, wędliny, wyroby, masarskie, skóry, rogi, racice, wełna i tłuszcze;
b) oglądanie od czasu do czasu zwierząt będących własnością gminną, badanie ich pod względem zdrowia, leczenie w razie potrzeby, wydawanie swego zdania przy zakupnie lub sprzedaży, badanie paszy i stajen;
c) załatwianie wszelkich czynności niniejszą instrukcyą wskazanych;
d) wykonywanie wszelkich poleceń Prezydenta, Magistratu i Fizyka miasta odnoszących się do policyi weterynarskiéj.

§. 3. Stósownie do tego weterynarz miejski nadzoruje bydło rzeźne głównie w rzeźni miejskiéj a prócz tego zwiedza często targowicę końską, bydlęcą i innych trzód i miejsca sprzedaży drobiu i dziczyzny. W razie pojawienia się chorób zaraźliwych u zwierząt w pobliżu miasta rewiduje każdą sztukę bydła do miasta wprowadzić się mającą na rogatce i stósuje się pod tym względem tak do obowiązujących ustaw i przepisów rządowych jak i poleceń Prezydenta miasta.

§. 4. Weterynarz miejski sprawdza stan zdrowia bydła rzeźnego przed wprowadzeniem do rzeźni a w miarę potrzeby przez oglądanie trzew po zabiciu.

§. 5. Bez cechowania weterynarskiego nie można żadnego bydlęcia wpuszczać do rzeźni, jak również bez cechowania weterynarza miejskiego i bez oglądania przeżeń, w razie potrzeby nawet mikroskopem, nie wolno żadnych części zwierzęcych wyprowadzać ze rzeźni.

§. 6. Dla należytego przestrzegania rozporządzeń weterynarza miejskiego przydaną mu będzie pomoc urzędowa, jaką magistrat uzna za potrzebną.

§. 7. Za oglądanie bydląt bitych w rzeźni będzie weterynarz miejski pobierał od stron opłatę: od wołu i krowy po 5 centów, od bukatów po 4 centy, od wieprza i świni po 3 centy, od barana, cielęcia i kozy po 1 cencie.

Opłaty te ściąga od stron Zarząd akcyzowy i wręcza je co miesiąc weterynarzowi miejskiemu.

§. 8. Weterynarz miejski ma czuwać nad porządkiem i czystością w rzeźni, jatkach i oprawisku. Uwag, jakieby mu się pod tym względem nasunęły, udzielić winien co do rzeźni naczelnikowi zarządu akcyzowego, a co do jatek komisarzowi targowemu, którzy odpowiadają za utrzymanie czystości i porządku w tych zakładach. W razie potrzeby weterynarz miejski zawiadomi o nieporządkach Magistrat lub też nawet samego Prezydenta miasta.

§. 9. Weterynarz miejski sprawdza świadectwo pochodzenia bydląt sprowadzonych z okolic dalszych lub podejrzanych o choroby ustawą właściwą oznaczone.

§. 10. Do dokumentów urzędowych używa weterynarz miejski pieczęci z herbem miasta Krakowa i napisem „Weterynarz miasta Krakowa."

§. 11. Weterynarz miejski nadzoruje oczyszczanie skór według istniejących przepisów.

§. 12. O ważniejszych zdarzeniach weterynarsko-policyjnych zawiadamia weterynarz natychmiast Prezydenta i fizyka miasta.

§. 13. Godziny urzędowe weterynarza są w rzeźni od 10 do 12 przed południem i od 3 — 4 po południu, w magistracie od 5 do 6. po południu wyjąwszy niedziele i święta. W razie świąt izraelickich zmieni weterynarz miejski swe godziny w rzeźni stósownie do rzeczywistéj potrzeby.

§. 14. Weterynarz miejski jest referentem spraw tyczących się policyi weterynarskiéj; jego referaty wszakże przegląda i podpisuje fizyk miejski. Weterynarz miejski bywa na posiedzeniach magistratu dla przedstawienia spraw swego zakresu działania; przysługuje mu w nich jednak głos stanowczy tylko w razie, jeżeli fizyk miejski nie jest obecny na posiedzeniu.

§. 15. Weterynarz miejski jest stałym członkiem komisyi sanitarnéj z głosem doradczym.

§. 16. Weterynarz miejski winien mieszkać w obrębie rogatek miejskich. Mieszkanie jego oznacza latarnia niebieska z odpowiednim napisem.

§. 17. W razie czynności służbowych poza rogatkami miejskiemi należy się weterynarzowi dorożka jednokonna na koszt miasta.

§. 18. Wszystkie bydlęta padłe w mieście na choroby podejrzane rozbierać będzie oprawca w obecności weterynarza miejskiego dla wyśledzenia chorób zaraźliwych albo ludziom niebezpiecznych.

§. 19. Zwierzęta wściekłe lub o wściekliznę podejrzane oddane będą oprawcy dla obserwacyi oraz sprawdzenia choroby przez weterynarza.

§. 20. Zwierzęta chore na wągry (*cysticercus cellulosae*) i włośnie (*trichina spiralis*) mają być osobną pieczęcią kontumacyjną oznaczone, w rzeźni miejskiej bite i prócz wytopienia tłuszczu, jeżeli się to da wykonać pod okiem weterynarza miejskiego, całkowicie zniszczone

§. 21. Weterynarz miejski winien dawać swe zdania co do konfiskaty mięsiw, wędlin i innych wyrobów rzeźniczych i masarskich zepsutych lub podejrzanych o pochodzenie ze zwierzęcia chorego lub padłego.

§. 22. Wydymanie bitych bydląt jest zakazane. Wydymanie trzew przy religijném przekonywaniu się o koszerności jest dozwolone tylko za pomocą miecha. Trzewa oddechem ludzkim wydęte lub śliną pomazane podlegają konfiskacie i zniszczeniu.

§. 23. Nakoniec weterynarz miejski czuwać winien nad wszystkiem, co się odnosi do policyi weterynarskiéj w mieście lub w jakiéjkolwiek z nią zostaje styczności, obeznawać się z postępami weterynaryi i urządzeniami weterynarskiemi miast innych i nawet bez wezwania przedkładać odpowiednie wnioski Prezydentowi, fizykowi, magistratowi lub komisyi sanitarnéj.

§. 24 W razie choroby, urlopu lub innéj ważnéj przeszkody zastępuje weterynarza miejskiego za wiedzą Prezydenta i za jego wezwaniem inny weterynarz, fizyk miejski lub lekarz obwodowy.

§. 25. O każdém wydaleniu się z miasta dłuższém nad 12 godzin winien weterynarz miejski zawiadomić Fizyka. Do wydalenia się na czas dłuższy potrzebuje pozwolenia Prezydenta miasta.

§. 26. Oprócz niniejszéj instrukcyi obowiązują weterynarza miejskiego wszelkie ustawy i przepisy wydane w sprawach jego zawodu (ustawa z dnia 30 kwietnia 1870 L. 68, z dnia 29 Lutego 1880 L. 35 i 37, rozporządzenie ministeryalne z dnia 12 Kwietnia 1880 L. 36 i 38 ogłoszone w dzienniku Ustaw Państwa) jak niemniéj pragmatyka służbowa urzędników magistratu.

D.) Akuszerka miejska.

§. 1. Akuszerka miejska należy do miejskiéj służby zdrowia. W sprawach dyscyplinarnych podlega Prezydentowi miasta. Jéj bezpośrednim przełożonym jest fizyk miejski.

§. 2. Do obowiązków akuszerki miejskiéj należy udzielanie rady i niesienie pomocy bezpłatnie ubogim kobietom brzemiennym i położnicom, oraz pełnienie czynności swojego zawodu, ile razy przez Magistrat lub fizyka miejskiego a w wypadkach niecierpiących zwłoki nawet przez lekarza miejskiego lub komisarza obwodowego do tego wezwaną zostanie.

§. 3. W razie wątpliwości, czy kobieta żądająca pomocy akuszerki miejskiéj jest ubogą, winien tę okoliczność stwierdzić komisarz obwodowy świadectwem ubóstwa.

§. 4. Z kobietami potrzebującemi opieki akuszerka miejska winna się obchodzić uprzejmie i grzecznie i ma im nieść pomoc z całą sumiennością.

§, 5. W razie wydalenia się na 24 godzin z miasta, zawiadomi o tem fizyka miejskiego; na dłuższą nieobecność potrzebuje pozwolenia Prezydenta miasta.

§. 6. Akuszerka miejska jest obowiązaną mieszkać albo w śródmieściu, albo tuż po za plantacyami.

Nad bramą domu, w którym mieszka akuszerka miejska, będzie przybita latarnia koloru czerwonego z napisem: „Akuszerka miejska."

O każdéj zmianie mieszkania, winna akuszerka zawiadomić fizyka miejskiego.

§. 7. Akuszerka miejska winna prowadzić księgę, w którą ma wpisywać, imię i nazwisko kobiety, któréj udzielała bezpłatnie pomocy, jéj zawód, dom i ulicę, dzień i miesiąc, oraz jakiego rodzaju była ta pomoc. Księgę tę będzie akuszerka miejska z końcem każdego roku przedkładała fizykowi miasta do przejrzenia i podpisania.

§. 8. Nie wolno akuszerce miejskiéj wydawać samodzielnie osobom prywatnym żadnych świadectw urzędowych. W wypadkach jak np. z §. 120 Kod. cyw. i innych, w których osoba prywatna zażąda od niéj zbadania stanu brzemienności, winna napisać sumienną i dokłądną opinię i tę fizykowi miejskiemu przesłać celem potwierdzenia i następnie wręczenia osobie badanéj. Za badanie stanu brzemienności przyznaje się akuszerce miejskiéj taksa jednego Zła. którą kobieta badana zapłacić winna.

§. 9. Do szczegółowych obowiązków akuszerki miejskiéj należy zawiadamianie Magistratu o akuszerkach nie egzaminowanych a pełniących czynności akuszerek, ile kroć się o nich dowie

§. 10. Niniejsza instrukcya nie tamuje w niczém praktyki prywatnéj akuszerki miejskiéj, o ile dopełniła w zupełności obowiązków względem ubogich kobiet zgłaszających się do niéj.

§. 11. Zresztą akuszerka miejska, winna się stósować do obowiązujących przepisów, a mianowicie do ogólnéj instrukcyi rządowéj.

§. 12. Przekroczenia niniejszéj instrukcyi karane będą w myśl pragmatyki służbowéj dla urzędników i sług Magistratu z r. 1882.

Przedmioty znalezione.

W czasie od dnia 1 do 31 Października r. b. złożono w Magistracie następujące przedmioty znalezione a mianowicie:

Artykuł 1330. Duże skóry wołowe.
„ 1352. Dwa klucze.
„ 1354. Torebka z książką do nabożeństwa i woreczek z kwotą cent. 50.
„ 1355. Książka hebrajska.
„ 1356. Obrączka złota.
„ 1357. Zegarek złoty.
„ 1375. Klucze.
„ 1393. Klucz.
„ 1436. Dwa zwijadełka taśmy.
„ 1437. tytonierka.
„ 1439. Klucz.
„ 1440. Książka do nabożeństwa niemiecka.
„ 1442. Skóra bydlęca.
„ 1476. Koc.
„ 1477. Kawałek płótna w paski.
„ 1499. Portmonetka z kwotą Zła. 2 ct. 42.
„ 1518. Okulary.
„ 1519. Parasol.

Magistrat wzywa niniejszem właścicieli powyższych przedmiotów, aby celem ich odebrania, zgłosili się do Wydziału III. Magistratu i tam swe prawa własności do tychże przedmiotów udowodnili, w przeciwnym razie po upływie jednego roku, nabędą znalazcy pewnych praw do tych przedmiotów, a po upływie dalszych trzech lat staną się właścicielami.

Kraków dnia 1 listopada 1882.

L. 31089.

OGŁOSZENIE.

Kościół XX. Karmelitów na Piasku, w którym dotychczas odbywa się nabożeństwo i wszystkie obrzędy parafialne musi być według oznajmienia JW. c. k. Delegata Namiestnika w Krakowie z dnia 24. Września rb. L. 326(D) jak najspieszniej oddany konwentowi XX. Karmelitów wraz z domem obok leżącem przez duchowieństwo parafialne zajmowanym, jako wyłączna własność rzeczonego konwentu. Wobec tego zachodzi konieczna i nagła potrzeba stanowczego uregulowania stosunków parafii Śgo Szczepana, aby nabożeństwo i funkcye parafialne bez przerwy odbywać się i duchowieństwo parafialne odpowiednio umieszczone być mogło. —

Wtym celu c. k. Starostwo reskryptem wys. c. k. Namiestnictwa z d: 6 lipca br. L. 17824. otrzymało polecenie, aby przesłuchało parafian miejskich i wskutek tego wezwało Magistrat, aby zarządził obior pełnomocnika do rokowania w powyższéj sprawie, umocowanego.

Magistrat rozpisując więc niniejszem wybór tego specyalnego pełnomocnika parafian miejskich kościoła Śgo Szczepana, wyznacza do wyboru tego termin na dzień

27 listopada 1882.

godzinę **10ą przed południem** w kancelaryi parafialnéj.

Sporządzona lista parafian uprawnionych do głosowania wystawioną będzie od d: 16 do 23 b. m. w Wydziale IV Magistratu, gdzie ją wyborcy parafialni przejrzeć i uwagi swe względem jéj uzupełnienia lub wykreślenia nieuprawnionych do głosowania, w godzinach urzędowych, poczynić mogą. —

Gdyby jednak ktokolwiek z wyborców do dnia **20 listopada br.** karty legitymacyjnéj nie otrzymał zechce się po nią zgłosić w d: 21, 22 lub 23 listopada r. b. w godzinach urzędowych do Wydziału IV Magistratu.

Kraków d: 9. Listopada 1882.

Nakłaoem Gminy miasta Krakowa — w drukarni A. Koziańskiego.